

БІБЛОС

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОГРАФІЇ

"BIBLOS" UKRAINIAN BIBLIOGRAPHICAL MONTHLY

SUBSCRIPTION: ONE YEAR \$2.00

Address: „BIBLOS” 41 E. 7-th St. NYC 3.

Editor: N. Sydor Cawterysky, Ph. D.

Ч. 6 (86)

ЧЕРВЕНЬ 1962

Р. VІІІ.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ

*Народився 14. травня 1856 р., а помер 2. червня 1936 р. Андрій Чайковський відомий та дуже популярний, серед української молоді і старших, письменник, твори якого в нашій історичній літературі займають одно з почесних та заслужених місць. Майже кожна свідомо українська людина знає його повісті, як 'На уходах,' За Сестрою, Віддячився, Побратими, Олексій Корнієнко, Перед Зривом, Сонце Заходить, та побутові її под., – 'Олюнька', Одарка, Не піддавайся біді, З ласки Родини, Малолітний та б. інших.

Всі його твори-повісті написані легким стилем, оперті на історичній дійсності, легкі змістом але глибокі своєю виховною та патріотичною ідеєю – оце її заслуга та почитне захоплення його творами, а впарі з тим і слава, яку він здобув собі серед української молоді.

Огляд книжок і рецензії

Д-р Дм.Бучинський:

"ТА ПРАВ НАРОДУ - НЕ ЗНИЩИТИ"

Коли візьмемо до рук книгу "ПЕРЕМИШЛЬ - ЗАХІДНИЙ БАСТІОН УКРАЇНИ", то зараз же із її перших сторінок відчитасмо рівночасно дуже жахливе й дике: "Живемо в епосі, коли на наших очах міняється карта земного глибо, пересуваються політичні границі держав, відбувається мандрівка народів і всід за тим зовнішнє обличчя країн набирає інших кольорів та іншого виразу. Переживає цей мінливий період теж наша Батьківщина і страждає від нього більше, як другі країни. Пляново винищується нарід шляхом релігійного й національного переслідування, масово переселяються корінне українське населення із Засяння, Лемківщини, Холмщини, Гуцульщини, Придніпров'я, Причорномор'я та Криму й заміщується його з чужоплемінними етнічними групами". Слова ці звучать, якби відчитувані були з гранітної плити помершого вельетия духового. Сумно робиться на душі, що зі землі, яку так рясно скропили своєю святою кров'ю наші предки - насильно викидають їх потомків. Вже не може бути більшої трагедії від тієї, коли людину викидають із її рідного гнізда. Але це ще не є останній акт трагедії наш і не тріумф ворога, що так виразно стверджує проф. Ярослав Пастернак у своїй праці "Княжий Город Перемишль", кажучи: "Та прав народу до його рідної землі такими методами не знищити. Заховані глибоко в надрах землі - там усе ще зберігається невинними архіви, що в кожний час зможуть засвідчити, хто був споконвіку домовитим господарем на даній землі. Це археологічні матеріали, живі свідки давно-минулих часів, найбільш незбиті наукові докази, що сягають далеко у сиву глибину праісторичних епох..."

І в першому - небувалого знищення і винищування нашого народу ворогами -, і в другому випадкові, - що наші світки лежать у надрах нашої землі - автор має безумовну рацію, з одним маленьким застереженням: чи будуть ці свідки мати кому засвідчувати незбиту правду? Перше питання повинно нас тривожити. Але не тільки тривожити й витискати нам слізи. Живемо в таких диких часах, що людина не розуміє сліз. І наших сліз ворог ніколи не повинен бачити. Ми мусимо пам'ятати, що без добрих звичаїв нема доброї традиції, а без доброї традиції нема історії. Але і звичаї, і традиції, а тим більше історія без любові - це буде мерве слово. Щоб ці свідки про які говорить проф. Я. Пастернак свідчили в нашу користь, то ми, без огляду де б ми не жили - мусимо плекати любов до нашої скривавленої і пограбованої землі, а рівночасно, цілою своєю християнською і національною душею, мусимо ненавидіти зло! Ми мусимо - ми й наші діти! - прикрасити свої душі любов'ю до Батьківщини, плекати її, вигрівати її аж до жертви, якій прийдуть з допомогою підземні свідки й свідчитимуть у нашу користь тільки тоді, коли ми будемо домовитими господарями нашої землі. Тут саме хочеться повторити слова проф. Василя Шурата, присвячені Перемишлеві:

"Шитами ти себе заставив,
Грудьми завзятих воїв,
А решту Богові оставив,
І взяв побіду з боїв."

Есть, видко, край народнім карам
У Божім Провидінню:
Не давсь ти, городе, татарам,
Не дався їх насінню!"

Здається нам, що тільки за ці слова, які пригадують нам перший наш обов'язок: любові й жертви для прабатьківської землі, які мають силу привести нас до опритомніння і вказати нам на наші святі обов'язки, не дивлячись на продажність, зматеріялізованість окаліцілої духово людини, - книгу ПЕРЕМИШЛЬ - ЗАХІДНИЙ БАСТІОН УКРАЇНИ варто мати у своїй хаті, варто її не про читати, але зачитуватися в ній, бо вона допоможе нам вдержувати живий зв'язок з духом наших предків. ПЕРЕМИШЛЬ - це збірник матеріалів до історії Перемишля і Перемиської Землі, зладжений редакційною колегією під проводом проф. Богдана Загайкевича. Видана коштом Перемиського Видавничого Комітету, позначена Нью Йорк - Філадельфія 1961. Друкована засобами видавництва "Америка" у Філадельфії, на доброму книжковому папері, багато й цікаво ілюстрована. Розмір 24 x 16, сторін 414 + 2 нестор. Обкладинка Якова Гніздовського.

Достаточно сказати, що в "Перемишлі..." гарно записали свої імена 33 автори, щоб цим самим уявити собі трудність докладнішого обговорення книги в короткій рецензії. В загальному треба стердити, що автори й редакцій-

на колегія справилися зі своїм тяжким завданням, розважаючи той факт, що, опрацюючи матеріяли вони мали єдину можливість, в більшості випадків, довіряти своїй людській пам'яті. Здається нам, що автори й редакційна колегія досягнули все, що сьогодні на чужині можна досягнути, не маючи ніякої можливості скомфронтувати зі собою не тільки своїх згадок-споминів, а навіть історичних фактів. Саме тут наш подив для всіх тих, що взяли участь у книзі. Це є люди глибої віри і своєю вірою вони перемогли всі труднощі у яких труднощі матеріяльного характеру, хоч вони були великі, але ми назвали б їх без значення, оцінюючи саму працю. Ніхто не заперечує, що фонди на видання книги були потрібні, але, коли б тих фондів було на видання сто таких книг, а не було кому їх написати, то й фонди були б непотрібні.

Незаперечне, що в книзі знайдуться різні, можна б їх назвати - неточності, а навіть помилки, але одне й друге доказує нам тільки про величезні труднощі її написання і зредактування. Трудно було б вказувати і відзначувати поодиноких авторів і їх праці в збірнику, бо всі вони, на нашу думку, мають своє велике значення для історії й побуту нашого народу престольного Перемишля і Перемишнина, починаючи від наукової праці проф. Я. Пастернака, а кінчаючи збітом із з'їзду перемишляків у Нью Йорку, що переплетений перемишльським гумором.

Книгу "Перемишль - західний бастион України" треба щиро привітати. Але цього замало, бо її треба ще більше щиро прочитати. В нашому видавничому дорібкові на чужині "Перемишль..." вже сьогодні займає почесне місце й воно буде почесніше з кожним роком більше, що нас віддаляють від рідної землі. Збірник офіційно належно щойно майбутнє, яке в дусі багатьох питань опиниться, може ще перед більшою пусткою, як сьогодні є ми на чужині, і цим повинні задоволитися всі ці, що трудилися над написанням і виданням збірника. Він також повинен бути дальшою заохотою не тільки перемишляків, але також і тих, що запланували подібні збірники видати, які не тільки є живим нашим спомином про рідну землю, а будуть тією золотом ниткою, що тісно в'яже в одну нерозривну цілість минуле, сучасне й майбутнє української землі, залежне в минулому, сучасному й майбутньому від того найважливішого чинника, що називається - людьми, українська людина.

Мадрид, у квітні 1962 Р.Б.

Д-р Д. Бучинський:

ЛАГІДНА Й ГУМАННА ПОВІСТЬ

Саму назву повісті "ПРОВАЛЛЯ" досить тяжко погодити зі словами лагідний і гуманний, а все таки, читаючи її, не дивлячись навіть на різні провалля, що їх поглиблює людина людині, героїня повісті Христина Стрийська таки є ясним промінням на руїнах людського життя. Авторка Ярослава Острук - цей ніжний тип дуже гарно відтворила. Коли кажемо: відтворила, а не створила, то це значить, що колись у "добрих" часах, на Рідній Землі у нас аж роїлося такими симпатичними Христинами. І, коли ми щось втратили цінного й прецінного в нашому житті, то велика, може навіть безповоротна втрата - це наша гордість українська Христина, саме така, як її виграла й виносила в своїй душі Ярослава Острук.

"Провалля" позначене Чикагом і 1961 роком, без зазначення видавця. Друкована у В-ві Миколи Лениська в Чикаго. Мовний редактор Роман Заводович, обкладинка роботи молодого й талановитого мистця Василя Дорошенка. Обкладинка добре продумана, цілком гармонізує з книжкою, і книжку приємно брати в руки; вона мистецька й працювана. Друкована книга на ноброму білому папері, 191 + 1 сторона, формату 17,5 x 12,5.

"Провалля" - це перша повість Ярослави Острук. До повісті письменниця перейшла від оповідання. А це не такий легкий перехід, коли й талану "Господь не дав", як висловився Шевченко. Такого не бракує Ярославі Острук. Це певне, що вона вмів гарно розказувати, але розказуване мусить походити з душі і зі серця. Це досить ясно й оживлено відчувається при читанні "Провалля", але тільки в першій частині. Повість не є поділена

на ніякі частини, але такий поділ відчує кожен читач. Не перебування Христини на праці в дворі Язловецьких. Не дійсно погідна, хоч не без неприємностей, частина життя Христини Стрийської. Середовище не таке дуже приманливе, але чесний характер – інакше його навіть не можна назвати – дівчина, створює цю погідність і лагідність, що знаходить пригожий ґрунт у душі другої культурної людини, в жилах якої живе благородна українська кров.

Це, властиво, була природна тема для письменниці.

І такі типи як Чеслав Язловецький траплялися і його письменниця не мусіла видумувати. Зрештою, всі типи, що постійно сидять і тільки появляються на сцені двора Язловецьких в письменниці випали дуже добре.

Одна з найслабших сторін повісті "Провалля" – це поширення мистецького полотна на закулісся національної боротьби; першу московську окупацію в Західній Україні. Тоді, коли в першій частині Ярослава Острук є дійсним мистцем, то в другій, що починається XVI-тим розділом, тому, що полотна ще зашироке, не дивлячись на дуже цікаві фрагменти повісті, вона хоч-не-хоч сходить в позамистецькі рами, даючи епізоди, а не цілісну мистецьку картину. Гріх був би сказати, що Ярослава Острук не є цікава і в цій другій частині, але все таки відчувається, що вона втратила свій чар, переходячи від мистецьких картин першої частини, розмалбованої прикрасними людськими типами, високовартісними навіть з психологічного боку, до картин буденщини, а може навіть до картин різновидних провалів, що пересуваються надто скоро, губиться нитка духової рівноваги, втрачається насамоду першої частини повісті.

Христина й Чеслав зустрічаються, випадково, у московсько-комуністичному транспорті, що прямує в казахстанські степи.

– Я вірив – каже Чеслав, – що ми ще в житті зустрінемося... І тоді мріяв я про сина, нашого сина... Я певний, що нам народиться син.

– І назовемо його Костянтином.

– У пам'ять нашого прадіда, останнього українця в моєму роді...

– Колись вернемося із ним в Україну, Чеславе!

– Вернемося, напевно вернемося! Ми сильні, переживемо заслання, діждемося кращої долі для всіх!... Ти, Христино, виховася нашого сина на мужнього люда, який знатиме: Казахстан – дім неволі, Україна – дорога Батьківщина... А я радітиму, коли він відновить староукраїнський рід Язловецький.

Такий останній акорд повісті Ярослава Острук, яким вона засипала провалля між Христіною Стрийською і Чеславом Язловецьким.

Щасливе закінчення на американський спосіб.

Не дивлячись на все, що може бути навіть дуже суб'єктивне, чого ми не будемо оспорювати, "Провалля" належить таки до приємних книжок, що читається як казка й остаточно дає читачеві велике моральне задоволення, залишає по собі мрійливо-настрове враження в загальній задусі "загазованого повітря", як слушно твердить Микола Понеділок.

"Провалля" – повість симпатична, читається приємно, а при цьому, хана в патріотичному тоні. Безумовно, що перед письменницею стояло таке завдання і хоч, не всюди вона з ним, на нашу особисту думку, впоралася, то все таки спромоглася дати таки гарний літературний твір, який ми поручаємо нашим читачам, переконанням, що прочитавши його з приємністю і крім гарно проведеного часу таки засвоють собі багато гарних думок і міркувань, якими переткана повість. Не значить ніщо інше, а факт, що "Провалля" є також повістю, що змушує читача також застановитися над нашими життєвими проблемами.

Мадрид, у березні 1962 Р.Б.

Кожна рецензія чи й бібліографічний опис у нашому журналі *БІБЛОС* приносить користь як для автора так і для видавців, бо не одна людина, прочитавши і вперше довідавшись про дану назву з нашого журналу *БІБЛОС* так поінтересується даною назвою і її закупить; а в подальшому такі рецензовані та описувані книжки в нашому журналі *БІБЛОС* найчастіше закупають Публічні Бібліотеки в ЗДА та в ін. ч. світу! Тож просимо надсилати свої видання до опису їх у *БІБЛОС*!***

~~~~~

Увага! В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ПЕРЕДРУКОВУЄМО 'СУРМУ' ч.2

ГУРМІЯ

Орган Української Військової Організації

Ч. 2

БЕРЕЗЕНЬ

1927

Назріваючі конфлікти.

Не минуло ще й десять літ від покінчення збройної війни а на політичному горизонті виринають уже нові хмари, які вказують на наближену бурю. Миршавий будинок світового мира збудований на насильстві, на поневоленню слабших. диктований безглядністю і брутальністю, хитається вже в своїх основах та виказує при більшому подуві вітру такі щілини, що ніхто не сумнівається, що в недалекому часі цей будинок мусить лопнути та що мусить прийти знов до кривавих боїв. Світ приходить поволі до пересвідчення, що до нового збройного конфлікту мусить скорше чи пізніше прийти і ту є ця причина, для чого кожна держава переводить горячково воєнні приготування, заключає нові союзи з тайними воєнними клявзулями, щоби спільними силами станути до збройної розправи зі своїми противниками. Мирові договори лишили по собі стільки неполаджених справ, стільки нових причин до конфліктів, які ніколи не можуть і не будуть мирною дорогою поладжені мимо миролюбивих заяв державних дипломатів. Вистарчить глянути тільки на теперішню політично-державну конфігурацію Європи. На Заході неполаджений спір між Німеччиною і Францією, на Півдні розріст італійського фашизму, який шукає горячково виладування своєї енергії в експансії чи то на Африку, чи то хотия на найблищий Балкан. На самому Балкані дипломатичні інтриги й дипломатична гра в Альбанії, отвертий спір між Сербією і Італією, вічні перепалки між Болгарією та Грецією з приводу вічно неспокійної Македонії. В середній Європі невдоволення в Австрії. вічний страх Чехії перед німецьким наступом, неполаджені непорозуміння між Чехією та Малярщиною та сталі політичні й економічні кризи. Спори між Німеччиною а Польщею за німецькі землі, дальше неполаджений спір між Польщею і Литвою за Вильно, стихійна боротьба на Волині і Східній Галичині з польським наїздником, дальше справа Бесарабії, Буковини та Підкарпатської України—це зовнішній біляс восьмилітньої річниці покінченої збройної світової війни.

А внутрішні відносини у всіх державах — економічна криза на тлі промислової гіперпродукції, загальне зубожіння, брак відбуту для готових товарів, вічне невдоволення, безнастання шукання нових доріг, спроби санації новоутворених, нежиттєздатних держав, заострення національного питання творять дальше цю частину вибухового матеріалу, який може кожної хвилини снахнуту великим вогнем. Всякі конференції, всякі справлювання клявзуль в заключених договорах, виходять як звичайні латання, як переливання з пустаго в порожнє та, в остаточнім висліді, як певна передишка перед новою збройною розправою.

Над цими конфліктами назріває новий конфлікт між Англією і Совітською Росією, конфлікт між двома світами, який скорше чи пізніше мусить найти свою розвязку в збройній і затяжній розправі, що вирішить про буття або небуття цих двох суперників. Оба противники ясно здають собі справу з неминуцости цього конфлікту, оба противники шукають в першу чергу союзників та вишукують взаємно у себе це слабе місце, в яке можна противника найбільчийше поцілити. В аєднуванню собі союзників переліцтовує себе одна й друга сторона. На разі цим місцем для збройної розправи є далекий Схід. Ту прийшло до першої посередної збройної сутички між хитрим і зрівноваженим Альбіоном та підступним Кремлем при вжиттє найбільше рафінованих средств боротьби. Вже в самих початках цього конфлікту слідно, що оба противники неабиякі і що один другого не може легковажити. Перші виступи виказали, що нерви спокійного Англіяця не цілком дописали та що хитрі дипломати з Кремля дістали в свої руки поважну зброю — новорозбурхані маси спокійного Китаю, невдоволене робітництво в Британії та дрімучі Індії, які відповідно підготовані можуть нанести смертний удар бритийській імперії.

Англіяці свідомі ваги справи й тому горячково теж приготуваються. На далекому Сході працює англійська дипломатія, щоби втягнути всі європейські держави і Америку до

спільної акції проти китайських націоналістів та проти російських комуністичних впливів. Обидва противники здають собі з цього ясно справу, що цей конфлікт мусить перенестися скоріше чи пізніше на європейський ґрунт. Англія заздалегідь працює горячково в Естонії, Латвії та Литві, щоб від півночі загородити більшовикам дорогу до західної Європи. Далі йде Польща, яка під диктатом Англії та за її грошовою допомогою переводить горячкові приготування до походу проти Сovitів. Російська преса подає виправді несправдженні відомості про формальний договір між Англією та Польщею, про новий поділ України на дві частини, а саме Правобережної та Лівобережної України, про певні зміни польсько-німецьких границь і проче. З голоів світової преси слідно, що в тому будучому конфлікті українське питання набирає чим раз більшого значіння та що від становища України залежати буде вислід цього великого конфлікту. І тепер вже слідно, що інтересовані держави думають на українській справі зробити свій інтерес а саме, щоби втягнути Україну в орбіту своїх впливів, торгувати Україною, як об'єктом, і зробити з неї сліпе знаряддя до смертоносного удару в Сovitи.

Становище Українців незавидне. З одної сторони большевицький гнет на Великій Україні, гнет Польщі на Західних Українських Землях, переслідування на Буковині й Бесарабії під цю пору, з другоїж сторони невеселі перспективи на будучині, а саме при існуючих тепер кордонах, розширтовання Великої України на ще дві нові займанщини — на польську по Дніпро, у формі унії з Польщею, та поза Дніпром, на якусь блище неозначену самостійну державу під протекторатом західних держав. В заміну за ці неясні перспективи будочности Жукраїнський жовнір для можливої ляхської інтервенції, новий похід на Україну та дальша руйна українських земель.

Перспективи не надто рожеві. Проблема, здавалосяб, незвичайно важка до розвязки. Колиж приглянемося блище, то розвязку наведемо. Ми Українці Західних Земель на інтервенцію **разом з Польщею йти не сміємо**, ми не будемо наставляти своїх грудей і класти свої голови для поширення Польщі „од моря до моря“. І тому всякі намагання Польщі зеднати нас для себе мусять дістати належну відправу. **З Ляхом, який наніс нам стільки ударів, який гнобить нас безпощадно, ми спілки ніякої мати не можемо.**

З другоїж сторони нам з московськими большевикам йти не має рації. І цей кремлівський ворог давить і дуєть нас та й від нього нема нам чого надіятися. Наша надія, а тим самим наша сила і наша будучність, лежить **в нас самих**. Ми мусимо викресати в нас цю волю до власної держави, не під польським ані большевицьким омофором.

Ми мусимо тому створити свою **власну оружну силу**, свідому своєюг завдання, яка

поставить Україну перед світом не як об'єкт для чужої експанзії, але як самостійний чинник, з яким мусять усі числитися. Ціль наша ясна: **зєдиннення всіх українських земель в одну Самостійну, Національну, Українську Державу**, яка має заняти належне і становище в світі великих держав Європи.

І цей момент наближається. Треба нам відповідно підготуватися, створити власну силу, мати ясну ціль перед очима, щоб не заскочили нас події та не перейшли понад наші голови і не накиннули нам розвязки, яка йшлаб у розріз з нашою метою.

БОРотьБА БЕЗ ЗБРОЇ

Усім нам відомо, що нашу мету Незалежну, Зєдинену Національну Державу не зможемо добути без боротьби, бо ні один з окупантів не віддасть нам добровільно наших багатих земель.

Тож не треба й дивуватися, коли на згадку про майбутню рішачу боротьбу випливають питання, яким робом ми гноблений народ, маємо боротися. Кожен бачить, як сильно уоружуються вороги української незалежности та як запонадриливо дбають про наймодерніший риди зброї (скоюстріли, літаки, газ і всі інші модерні воєні середники), щоб ужити їх в боротьбі також і проти нас безбороних.

Ця обставина одначе не повинна впливати на нас пригноблюючи. Бо коли візьмемо до увагу досвід визвольних змагань інших народів, а зокрема досвід останньої, світової війни, то побачимо, що не тільки сила настука, воєнна техніка й великі маси військ, кланих у бій, рішають про перемогу. Богато важнішим являється тут моральний чинник, а саме віра в перемогу і завзятість, які у великій мірі рішають про перемогу. Якщо ми будемо скріплювати в собі цю завзятість, волю і віру в остаточну нашу перемогу, то тоді не будуть нам страшні сили ворога та не знеохотять нас малі невдачі.

Попрі ці духові цінности не повинні ми забувати й на те, що обов'язком кожного революціонера-бoєвика є шукати за відповідними матеріальними середниками, при яких допомоюзі можнаби в едущий час відбити атаку ворога на нас з одного боку, а з другого придбати відповідні воєні матеріали, які далі нам змогу самим перейти до наступу.

Зброї не маємо в такій кількості, яка відповідалаб кількості зброї ворогів. В якій спосіб повинні ми боротися?

Основною умовою в боротьбі без зброї не тільки для революціонера-бoєвика, але й для загату суспільства повинні стати отсі головні статі отєї заповіді:

I. Не роби нічого такого, що ворогові моглоб принести якунебудь користь.

II. Роби завжди і на кожному кроці та місце, де все, що наносить ворогові шкоду.

III. Скріпляй свої духові й фізичні сили.

4. Боротьбу без зброї повинні вести не тільки поодинокі гурти революціонерів-бoєвиків, але також цілий народ. Революціонер-бoє

ники є тільки пробовною силою в цій затяжній боротьбі.

Якщо кожний мушкетер, кожна жінка, кожна дитина і старик мали б цю першу заповідь стало на увазі, тоді ворог мусів би натрапляти на сильний мур відпору, якого не зміг би розбити. Від дрібниць буденного життя поодинокого Українця аж до діяльності громад чи інших вищих груп включно мусить кожний бути свідомий ціли, до якої йому йти належить, бо щойно тоді не будуть мати до нього приступу ніякі угодовні течії, не буде стрітисся за хвилюваними полеміками, а цілу свою увагу та думки спрямує на цю єдину ціль.

Не тільки відкриту боротьбу треба вважати доцільною. Ні! Систематично ведена безпощадна, підпольна боротьба не менше наносить боротьба на полі бою, кожний вишок є тут боротьбою. На перше місце високуються саботажі. Під ними належить розуміти таку боротьбу, яка без великих технічних засобів наносить ворогові велику шкоду. Розвиток хемії і техніки збогачує засоби цієї боротьби. Ці засоби уможливають перейти від доволі примітивних метод, як протипанання подвійними телеграфічними дротів відшпруговування шин, до боротьби при допомозі більше складних винаходів техніки і хемії. **На насильство поповнене і поповнюване над нами, кожний шлях і всі засоби боротьби зглядно оборони є для нас добрі, оскільки вони наносять ворогові шкоду.** Це вже одначе завдання спеціально вишколених боєвиків, яких загаль суспільства повинен підтримувати в цих тяжких завданнях захистом та матеріальною допомогою. Бо щойно тоді праця боєвиків набирає більшого розмаху та стає успішнішою, коли вони бачать, що за ними стоїть суспіль-

ність готова дати докази спочуття для їх діяльності.

Попри це лишається для широкого загалу суспільства ще инший спосіб боротьби без зброї. А саме український нарід, що живе поневолі під кормигою ворога, близько нього, має змогу пізнати всі його слабкі сторінки. Видивлянням на денне світло, не тільки в пресі але й з уст до уст, усіх його старанно закритих тайн і недомогань з області політичного, господарського та військового життя, підривається до ворога довіра в масах широкого населення. Точної інформації про подійшений стан у ворожій нам державі із всіми її „гараздами“, зможиваннями й актами насильств доконуваних на тілі громадян, українського народу і інших національностей, які опинилися по неволі в межах Польщі, це дуже важливе завдання пропаганди, а разом могутній засіб боротьби.

Тільки сильний морально й фізично народ може вести важку, підпольну боротьбу. Український нарід має цю фізичну силу. Повинен тільки дбати, щоби скріплюючи ці фізичні сили не затрачував духовних. І тут треба привертати велику увагу вихованню молоді. Доцільно ведено виховна акція видасть не тільки здорових громадян та вилімінує всяких провокаторів і угодовців, але й підготує цілий ряд ідейних борців-революціонерів.

Нарід, що має всю змогу, всі здатности, потрібні до широкого самостійного державного життя, не може жити „піклуванням“ мови й національної культури, бо то грозить в остаточній консеквенції тій мові і національній культурі.

Р. Дмовскі.

ДОПИТ.

„Бригідки“, „Баторого“

Ці назви обох півніських порем добре знав Українцеві, щоб треба було їх пояснити. В тих тюрмах каралися за Австрії наші батьки в час виборів. В тих тюрмах за Польщі кріт батьків засіли й сини. Засіли не одиницями, сотками, — але тисячами. Священники, адвокати, лікарі, учителі, урядники, селяни, робітники, й студенти. Молодих селян і студентів було найбільше, бо як пелазні жовніри Української Армії, були й будуть найнебезпечнішим елементом для ворогів. Одним словом, сиділи всі, що любили щиро рідну землю і хотіли для неї добра. Взявши стала такою звичайною річю в Галичанина — Українця, що тепер навіть соромно кому небудь признатися, що не сидів ці рази замкненим.

Мене перевели з Бригідок на Баторого.

Крізь місто повне злоби і неспокійности, крізь товпу, що кидала обидами і прокляттями, перейшов я з кількома товаришами, мов у сні, і знов зачинилися за мною важкі тюремні брами.

Нас удруге докладно обшукали дозорці та призначували до келій.

Мені призначено келію ч. 55.

Я згорнув всю свою мізерію, взяв під паху і поплівся по сходах за своїм повелітеlem.

Тюремний коритар отворив свою ненаситну пащу і ждав на нові жертви.

Ми пройшли попри цілий ряд дверей, замкнених на дві здоровезні колодки. В кожній келії сиділи наші. Коло келії ч. 14, стояло двоє польських жовнірів на сторожі. Один з них постійно дивився крізь висонце в дверях до середини.

І ми пішли далі.

Нарешті stanули перед брудними дверми, над якими виділо : ч. 55.

Засувені калючі, заскриті на замки і я опинився в середині.

Пятнадцять пар цікавих очей ждало нашої прихід.

Polityczny! — осудив якийсь чоловічок, з рижкою борідкою і махнув легковажно рукою. Всім пар очей збайдужало.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ РУХ ІРЛЯНДІЇ.

Вся історія Ірляндії зводиться коротко до слів: боротьба з Англією, війна за незалежність. Ця боротьба „Зеленого Острова” тягнулася через цілі століття в різних формах, залежно від кождохасних умовин. Дуже часто приходило до отвертих, збройних повстань проти найздника, які то повстання хоч самі про себе кінчилися невдачами, то всеж таки не йшли вони на марно. Вони перетворювали народню психіку та промощували шлях до остаточного визволення. В часі світової війни ірляндський нарід, перший з поневоле-них народів, підняв стяг збройного повстання проти такої могутньої держави як Англія. Ця остання, затижна боротьба принесла Ір-ландії волю у власній державі.

Історія героїської Ірляндії, це неазгнбима керниця наук, примірів і досвіду для кож-ного народу, який бореться за свою держав-ність. Вона вчить нас, що тільки силою ду-ха і силою зброї може поневолений нарід до-бути собі волю.

В цьому нашому нарисі спинимосся у револю-ційних ірляндських подіях з другої половини XIX століття.

В XIX ст. були в Ірляндії два великі по-встання, а саме в 1848. р. і 1867. р. Вони, що правда, не вдалися, приспішили одначе не мало розвиток історичних подій.

Десять літ після повстання з 1848—го р. входить протангліїський, революційний рух Ірляндії в нову фазу, яку ціхує діяльність тайної організації „I. R. B. Irish Revolutionary Brotherhood по нашому „Ірляндське Революційне Брацтво”. Ірляндський нарід назвав цю свою організацію також „Фенінським Брацтвом”, або прямо „Феніями”, навіязуючи до старої народ-ної пісні про казочне військо Ірлянії зв. *fiann*.

— Наш! — сказав якийсь молодий сту-дент і сім людей приступили читатися.

Чотири студенти і троє ~~маленьких~~ селяни.

Ми познайомилися швидко, як звичайно в криміналі.

Призначили мені місце до спання.

Молодий парубок Федько відступив мені радо пів ліжка і пів полиці.

Я розгостився...

Вечірний сумерк залягає понуру келію. Ї мешканці порозбивалися гуртками й бала-кали. Кожний про своє.

Там у кутку збанкрутовний польський шляхтич оповідав про свою невинність.

Коло столу кишеневий злодій Сьлівінський викладав молодшим колегам тайви спиртного витягання годинників.

А коло мене мій сусід Федько розказував свої переживання в стрийській тюрмі.

Його голос тихий, але рішучий брелів у на-ших вухах, не як скарга, але як страшне ос-карження:

— В нашому селі, коло Стрия згоріла пан-ська stodola. Зараз на друдий день жандарми арестовали нас п'ятьох, усіх з Української Ар-

Ця революційна організація, якої цілль було освободити Ірляндію зіпд кормиги Англії при помочі збройного повстання, створилася май-же рівночасно і в Ірляндії і серед ірляндсь-кої еміграції в Америці, куди то, подібно як і в нас; переселялись Ірляндці ізза невиноси-мого економічного положення та політичних переслідувань.

Краєву організацію покликав до життя повстанець-революціонер з 1848—го р. Джемс Стіфенс, а емігрантську Ж. О'Махоні і Духені. Думка створення революційної організації повстала у цих трьох в часі спільного скита-ння в Парижі після невдалого повстання.

Організація в краю.

Стіфенс піднайшов собі в краю ревного по-мічника в особі патріота Лабі. Намітивши шлях праці, виготовили вони роту присяги для поступаючих в організацію членів, щоби в цей спосіб зберегти тайни організації на зовні, а готовно перед поліцією. Зміст присяги був слідуючий: „Перед лицем Всемогучого Бога, я (імя і назвище) клянусь торжественно й при-рікаю, що ризкуючи всім, навіть своїм життям, робити буду все можливе, щоби зробити Ірлян-дію незалежною, демократичною республікою, що буду беззастережно повинуватися проводи-ти у всьому, що не протививиться законам мо-ралі, та що буду зберигати всі тайни това-риства. Хай допоможе мені Бог, Амінь!”

В початках діяльності обіздили Стіфенс і Лабі Ірляндію і творили перші завязки органі-зації, звязуючи їх між собою. В перших роках розвивалася робота організації доволі пиняво, головнo сприводу браку матеріальних засобів. Всеж таки завдяки патріотизмові ірляндського населення не припинилася діяльність органі-зації, бо, як сам Стіфенс подає вже тоді „Ір-ляндське Революційне Брацтво” нараховувало

мій. Покували нас так сильно, що аж зіпд нігтів кров виступала, і гайда до Стрия.

В Стрию всадили нас до якоїсь комірки.

Входимо, а там народу сила-силенна. Самі хлопці з недалеких сіл. Не то положитися, але й сісти не було де.

Дивимосся: В кутку лежить хтось і дуже, дуже стогне.

— Що таке? — питаю.

— Допитували так! — відповідають другі.

— Бодай їм мать мордувало!

— Ов! — думаю — і на нас прийде черга!

Сидимо ми день, сидимо другий, їсти не дають.

Але що там їдло! Коби тільки не дошиту-вали.

На третій день відчиняються двері.

Семко За дорожний! — кричить якийсь — виходити!

(А Семко, то з нашого села хлопець.)

Пішов... Цема... Аж нараз знов отвираються двері.

Через поріг вбігає Семко і вляв.

Ми до него, а йому кров з губи, з носа, з ух, а на лиці один синяк

пів, зраджуєш мимовільно способи та методи твоєї праці, твого заняття та даєш мимохіть першому ліпшому інформації про теперішній стан та про плани на будуче, а вкінці прохолодиєшся з призвищами та адресами. Описи дивиєшся сам, як то хтось може про все так докладно знати, бути так докладно поінформованим про найменшу річ, коли це нікому іншому не було відомим, як лиш тобі. Спитай свого язичка. Колиб не твій язичок, то навіть, якщо тобі підкуласяби нога, посидівби троха, тай випустилиб.

А так волочать тебе по всяких постерунках, переслідують не лише вдень і вночі, водять по різних довгих, темних коридорах, казматах, представляють соткам заказаних шпідцовських пик, від яких приходиться тобі почути не одно терпке словосклип, навіть набратися побовів.— а все через твій довгий язичок.

На публичних місцях, на вулиці та в ресторанах, ти не повинен звирюватися ані говорити про важні справи, навіть з найліпшим товаришем — другом, бо знай, що стіни вуха мають.— а оминеш всього клопоту. Не будуть тебе тятати, бити, мучити та вимушувати від тебе чогось, а вкінці не будеш мусів відкликати давніше сказаного.

В противнім випадку переживатимеш моральну муку, викликану неспокоєм душі та викидами совісти, чи не втягнув ти своєю балакучістю в нещасття ще кого з товаришів.

Ніщо більше не ділає пригноблюючо на товаришів праці, як та непевність щодо держання язика за зубами у вже арештованих товаришів. Тоді той початковий час, до виявлення об'єму та розміру слідства, є довгою мукою непевності для всіх. Ця непевність у кожного, що може статися з ним завтра, спричинює неспокій у тих, що остали ще на волі, а які повинні задержати спокійні нерви, щоби справу злокалізувати. І серед тої непевності повстають нарікання й недовіра одних до других та сварки серед товаришів.

Так шириться зневіра — погубне явище для революційної підпольної боротьби. —

ВИСТЕРЕГАЙТЕСЬ ПРОВОКАТОРІВ!

В попередньому числі „Сурми” обіцяли ми подавати імена провокаторів, що стоять на службі польської поліції. Скорше годі було нам це зробити тому, що бажали точніше про них виділати та зібрати незбиті докази підлої роботи.

В цьому числі подаємо до відома перший список цих провокаторів, а саме: 1) **Фігура Іван**, вічний кандидат на народ. учителя разом з Любелі, повіт Жовква. Малою росту літ 31 носить цвікер. 2) **Гук Михайло**, псевдo-студент літ біля 30—32, високого росту, блондин. Перебуває у Львові. Цілими днями крутиться вулицями Львова. Дуже часто можна його подибати на вул. Руській і в каварні „Гостинниця”.

3) **Мельник Василь**, малою росту, літ біля 30, працює в кіні „Пасаж”. 4) **Лотоцький Іван**, мимий співзасник кіна „Пасаж”, середнього

росту, літ понад 40, бронет (шпакуватий). 5) **Голуб** бувший повстанець (імя мабуть прибране). Зараз перебуває на „гостинному виступі” в Чехії (Прага), де живо інтересується „політикою”, а головню життями української, галицької еміграції. —

БІБЛІОГРАФІЯ.

Політичні тайні організації.

В часах, коли отверта боротьба з дужим ворогом безвиглядна або й неможлива, переноситься визвольна праця здебільша в підземелля, щоб тут, по змозі далеко від ворожого ока, гуртувати й вишколювати старі сили й новий парибок для дальшої боротьби та для підготованого виступу в слушний час.

Такі часи переходили різні народи по дорозі до своєї незалежності, вироблюючи на протязі років, десятиліть, а то і століть, методи й засоби підземної, тайної роботи, які можуть бути доброю наукою для нас, що переживаємо зараз, на всіх наших землях, часи хвилевого поневолення чужими окупантами.

Щоб протиставити чужій державній силі власну, народню силу, та щоб забезпечитися від непотрібних і шкідливих промахів, мусимо перш усього пізнати розвиток і організаційні способи других народів і, запізнавшись докладно з технікою їхньої підземної роботи, пристосувати її до наших обставин. Це пізнання для нас тим важніше, що маємо проти себе ворогів, що можуть вважатися не тільки добрими теоретиками, але й практиками тайної роботи.

Добрим введенням до студійовання літератури про підземну роботу, може послужити книжка бувшого баварського міністра внутрішніх справ **Франца Шваєра Schwaeyer** що появилася з кінцем 1925. р. у Фрайбурзі п. з. „**Політише Фербаєнде**”. Нова книжка не ма завдання подавати історію та характеристику всіх тайних організацій, а зокрема представити методи й засоби підземних національних угруповань, але збирає в окремих розділах багато цінного матеріалу про важніші, тайні, політичні організації від XVIII—ого століття, особливо про вільномулярство якому присвячена четверта частина книжки, та про найновіші часи. Чимало місця присвятив автор анархістичному й комуністичному рухові в цілій Європі, а зокрема на Сході, й розробив широко історію „підземної Росії” і початки та розріст большевизму аж по сьогоднішні часи. Дуже цікава теж частина про німецькі національні „самооборонні організації („зельбштутцфербенд—и”) та про найновіші німецькі, національні активістичні угруповання, хоч вони мають уже переважно явний характер.

Загалом книжка Шваєра цінна та цікава й може добре підготувати до читання більших монографічних праць, тим більше, що всюди подає відповідну літературу. —

На перше число „Сурми” відгукнулися наші члени й симпатичні члени з дописами та статтями, яких ми з приводу браку місця в цьому числі не могли помістити. Помістимо їх одначе в дальших числах.

Редакція.

Д-р Лс
Д-р Ол. Соколишин,
бібліотекар

БІБЛІОТЕЧНІ ВІСТІ

Проф. Гугс, Джан Павл, видав працю 'Наука мови, введення до мовознавчих студій, Нью-Йорк, 1962, ст. 305.

В цій праці подає кириличний та російський алфавіт, згадує про всі й уся словникові мови, крім української... Коли ж вони, ті науковці навчаються шанувати 50 мільйонному українську націю?

Левицький, Борис: 'Фом ротен Террор цур соціалістішен Гезецліхкайт. Дер Со-вєтішдінст. Мюнхен, /1961/, ст. 302 - це твір нашого земляка про совєтську таємну поліцію, що є запорукою і безпекою московського комунізму на сході Європи. Багата бібліографія надає повагу цьому творові, що написаний німецькою мовою. Ця книга присвячена жертвам сталінського терору, в тім батька, мати й двох братів: Мирона й Олега автора та багатьом його друзям.

Да Колумбія Енсайклапедія, секенд едїшн вид самлемент... 1950-59, Нью-Йорк, 1959, ст. 2203 (згл. 2348), це найпопулярніша і практично найбільше вживана Енциклопедія (третинкова), що є на руках майже всього англомовного світу. Вона ж обіймає 75.000 статей, 175.000 пояснень в 6,150.000 словах. Вона говорить теж про бібліографію 35.000 книжок, що поручаються там до читання. На стор. 2031-2032 є згадка про Україну й її літературу.

В-во А. Прегера в Нью-Йорку видало в 1961 р. поетичні твори совєтського сучасного поета Єсеніна в оригіналі й англійськиму перекладі. Досі, на жаль, ми не маємо таких видавництв, щоб перевидавали та видавали бодай дещо з українських поетів.

Нью-Йорська Публічна Бібліотека видала фотодруком, за посередництва фірми Гомля в Бостоні, 4-ро томовий такалог бібліографії Першої Світової війни, де можна знайти багато україніки за рр. 1914-1918, ціна \$129.-

В 1962 р. американське в-во Кроуля видало 24 томову Енциклопедію Колієр'са з ілюстраціями й мапами. З томів 22-у на ст. 575-576 є згадка про 'совєтську Україну, де згадується про історію Княжої Доби, Козаччини та про незалежність України в 1918/19 рр. Але не має там згадки навіть про Шевченка, а статистика подана лише за 1959 рік, ... а скити - це поселенні південної Росії... Справити б і то конечно ті баламутні пояснення! Ціна її \$185.-

Індепендент Юкренієн Асошієшн фор Ресерч он Нешнел Проблемс ін ді Совет Теорі енд практис... Рашян Большевиизм. Ферлягавз Бонг і Ко (1961), ст. 336. Слід привітати це перше видання про московський большевиизм англійською мовою нашою Незалежною Українською Асоціацією дослідів національних проблем у совєтській теорії й практиці, під головуванням проф. Бойка. Цей Інститут створено як протипага американського Комітету дослідів совєтів, який стоїть на непердрішенській позиції. Це гарна і змістовна перша публікація Інституту має розвідки про совєтознавство оперте на наукових жослідах. Є там автори: проф. Ю. Бойко, проф. О. Кульчицький, й О. Сулима. Подана теж бібліографія.

У Варшаві польський видавничий державний заклад видав у 1961 р. на 797 ст., Медичний Словник польсько-англійський та англо-польський. Словник має теж на стор. 798 коротку бібліографію. Його опрацювала Галіна Ядрашко. Словник є цікавий своєю медичною термінологією.

Бібліографія дитячої літератури соціальних наук, опрацьована панєю Геленою Луус, видана у Вашингтоні Національною Радою для соціальних студій, 1961 р., на наше здивування не містить ані одної статті-вказівки про Україну. Енига порушує назви понад 600 книжок та згадує про всі народи світу, Азії, Африки та інших континентів, але про Україні - ні слова! Тож або нам самим треба було б написати таку історію України для дітей, або вся наша праця на еміграції - бути амбасадором України - останеться крилатою фразою!...

ВСІ НОВІ ПОЯВИ КНИЖКОВІ І ПІПІ - ПОВИННІ БУТИ ОПИСАНІ В ЖУРНАЛІ 'БІБЛОС'!!

НОВІ Видання

32. Шевченко (слова) — Фільц (музика): В І Т Р Е Б У Н Н І! для жіночого тріо з фортепіано. Нью-Йорк, 1962 р., Українське Видавництво "Говерля", сторін 4, ф. 40. ціна прим. 35 с.
33. Чайковський, Андрій: НА УХОДАХ. П'єса для молоді. Нью-Йорк, 1962. Вступне слово Лесі Храпливої. Мистецьке оформлення — В. Андрущюка. Накладом М. А. Доберчака. Стор. 286. (Це є фототипічне перевидання із "советського" видання, й тому в тексті багато перекручень, які не всі гаразд виправлені). Ціна прим. \$2.50

О г о л о ш е н н я

Маємо на складі такі книжки:

1. Тарас Шевченко: К О Б З А Р, повне видання 4 томи з поясненнями і редакцією проф. Л. Білецького. Всі 4 томи за \$25.-
2. Тарас Шевченко: К О Б З А Р, ювілейне видання 1860-1960, видання УВАН і "ГОВЕРЛІ", з передмовою проф. Яр. Рудницького та з наголосами в тексті, в оправі \$4.50, брошур. \$2.50
3. Тарас Шевченко: К О Б З А Р О Ф Ю К Р Е Ї Н, на англ. мові в перекладі проф. Гантера, нове видання з 1961 року, з передмовою і під редакцією проф. Яр. Рудницького, за \$2.-
4. Міллер: МОЛОДІСТЬ СЛАВНИХ ЛЮДЕЙ, дуже дбайливо видана книжка та дуже цікава і поучаюча для кожного, а зокрема дуже надається для наших старших дітей та молоді взагалі! \$2.50
5. Ломанський, Михайло: ВЕРХНЬОГО СВІТЛУ ТИ НАШ, прекрасні нариси про нашу ГРУНУЛЬНИЦЮ! Кожен, як прочитає, скаже, що крадої книжки в своєму житті НЕ читав ще! Ціна т. І-й \$2.50
6. Вол. Дорошенко: ПРОСВІТА, її початок, розвиток (історія) \$1.50
7. Юрій Горліс-Горський: Х О Л О Д Н І Й Я Р, частина І-а
8. Юрій Горліс-Горський: Х О Л О Д Н І Й Я Р, частина ІІ-а,

вже обі приготуються до розпродажі, бо викінчуються в перелеті. Можна БІЄ замовляти тільки ОБА томи РАЗОМ за ціну яка буде ЗАВЖДИ ТА САМА і не буде цієї книжки ніколи по знижуваній ціні, — тому поручаємо її кожному за суму \$5.- (П'ЯТЬ)

Замовляти в "ГОВЕРЛІ", 41. Е. 7 вул. Нью-Йорк, 3.Н.Н.

*****

КНИЖКИ ПРАКТИЧНОГО ЗМІСТУ!

- Щойно появились з друку такі три книжки:
1. Д-р Ю. Ліпа: ЛІКИ ПІД НОГАМИ (Про лікування рослинних, з латинсько-українським і українсько-латинським словником рослин) \$2.00
  2. М. Велигорський: НАШІ ЛІЧНИЧІ РОСЛИНИ. Практичний підручник для пізнання, збирання ліч. рослин, з ілюстраціями, описами, народними назвами, календарем і додатком про трійливі рослини. \$2.00
  3. М. М. Белегай: ДОМАШНІЙ ЛІКАР, або як лічитись домашніми ліками без лікаря (як лікаря немає). Полає 500 поучень! \$1.25

Разом всі ТРИ книжки лише за \$5.00

Замовлення wraz із належністю шліть до:

"HOWERLA"

41 E. 7th St. New York 3, N.Y. Tel. GR 5-0193

ТЕАТР

КАТАЛОГ ТЕАТРАЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ "ГОВЕРЛІ":

- *1. **АГІТСУД** над батьками, обвинуваченими у недоброму вихованні дітей та знуванні з них. ОДВ, 1929, п'єса на 2 дії, унікум! \$2.-
- *2. **АДАМОВІ СЛЬОЗИ** (або Пяна Корова), комедія 1 дія! 4 особи! \$2.-
- *3. **АНТИПКО**, Ярославич, комедія на 3 дії, гарненьке - \$1.-
- *4. **АМЕРИКАНСЬКИЙ РОБІТНИК**, на 3 дії, (Едельштад, Д.), унік- \$1.-
- *5. **АРЕНДАР УКЛОНОТІ** комедія на 4 дії, дуже цінне! (Білянський) \$1.-
- *6. **АРТИСТКА** драма на 3 дії 7 Крушельницького, Львів, 1920, унікум \$3.-
- *7. **АРТИСТКА БЕЗ РОЛІВ**, п'єса на 3 дії (Чередниченко), Харк. 24р \$3.-
- *8. **АРЕНДАР** (Зарицький), драма 3 дії, унікат - \$2.-
- *9. **БАБСЬКИЙ БУНТ** (Дроздяк), комедія на 3 дії, цікаве - \$1.-
- *10. **БАБСЬКИЙ БУНТ** (Луцик), народна оперетя на 3 дії, унікум! \$5.-
- *11. **БАГРЯНИЙ ХРЕСТ** (Ордівський) істор. драма 4 дії, унікум! \$2.-
- *12. **БАНДИТИ**, комедія 2 дії, Рогатин, 1933, унікум! - \$3.-
- *13. **БАТРАКИ** (Костенко) драма на 4 дії Львів, 1925 унікат! - \$2.-
- *14. **БАТЬКОВА КАЗКА**, (Гріх і покаєння), драма 5 дій-Тобілевич \$2.-
- *15. **БЕЗБАТЧЕНКО**, драма 4 дії (Кішченко), унікат - \$1.-
- *16. **БЕЗ ПРАЦІ**, чарівна казка, на 3 дії, дуже гарненьке - \$1.-
- *17. **БІЛЬШЕ ЗАСОРОМИВСЯ ЯК НАЛЮБИВСЯ** (Рудий) комедія 2 дії- \$1.-
- *18. **БІЛІ ГВОЗДИКИ** комедія на 1 дію (Доде), Харків 1923, унікум! \$2.-
- *19. **БІЛІ НОЧІ**, п'єса на 6 осіб, цінне лиш - \$1.-
- *20. **БІЙЦІ/Ромашов/**, п'єса, Харків 1934 р., унікат! - \$2.-
- *21. **БЕЗРОБІТНІ** (Ірчан), драма на 3 дії - \$1.-
- *22. **БЕЗБОЖНИК** комедія на 1 дію, Львів, 1929, (О. Глум) - \$1.-
- *23. **БАГАТО ГАЛАСУ З НІЧОГО** (Д. Д. /), комедія на 1 дію, гарне! \$1.-
- *24. **БАХТАВНЯ** No. 72. Весела ігра на 1 дію, Ужгород, 1928 р. унікат \$1.-
- *25. **БЛУДНІ ВОГНИКИ**, комедія (Красиславича), на 5 дій - \$1.-
- *26. **БЛУДНІ ВОГНІ** (За Коцюбинським), Харків 1926, на дії - \$1.-
- *27. **БО ХТО НЕ ЛЮБИКУЄ..** з пєвії "Цвіркун", чудова комедія!!! \$1.-
- *28. **БОНДАРІВНА**, драма Тобілевича, на 4 дії, цінне! - \$1.-
- *29. **БОРИСЛАВ СМІЄТЬСЯ**, інсценізація (Розенштайна) ДВУ, унікум \$1.-
- *30. **БОРИСЛАВ СМІЄТЬСЯ**, драма на 4 дії -П. Франко, - \$1.-
- *31. **Б А З А Р** - Вивчиченко, В., - п'єса на 4 дії, Львів - \$1.-
- *32. **БРЕДЛАЙН**, (Шопінський), п'єса на 4 дії, - \$1.-
- *33. **БУВАЛЬЩИНА** (або НА ЧУЖИЙ КОРОВАЙ ОЧИЙ НЕ ПОРИВАЙ! Чудо комед. \$1.-
- *34. **БУРЛАКА**, драма на 5 дій, дуже гарна! - \$1.-
- *35. **БУДКА Ч. 27**, Іван Франко, драма на 1 дію, гарне, 5 осіб! \$1.-
- *36. **БУНТАР**, (або СИН РЕВОЛЮЦІЇ), Ірчан, драма на 3 дії, цінне! \$1.-
- *37. **БОГ СВІДОК**, трагікомедія на 4 дії, унікат! - \$1.-
- 37А. ВЕРТЕП** -Лукика (можна ставити на сцені, або по хатах) цінне! \$1.-
- *37. **ВАМПИР** (Колісниченко), п'єса на 5 дій, цікаве! - \$1.-
- *38. **ВАНТАЖ** (Я. Галан), романтична пєса на 3 дії, Львів, 1930р- \$2.-
- *39. **В БОРОТБІ ЗА ВОЛЮ**, драма 4 дії про боротьбу за самостійн. \$1.-
- *40. **В ГАЛИЦЬКІЙ НЕВОЛІ**, драма Гунькевича, на 5 дій зі співаки і тан. \$1.-
- *41. **В ДОЛИНІ СЛІЗ**, драма, цінна річ, унікат абсолютний! Київ, 1922, \$2.-
- *42. **ВЕЛИКА КАТЕРИНА**, Бернад Шов, п'єса 4 дії, Львів, 1922р, унікум \$2.-
- *43. **ВЕРТЕП** на 3 дії Марійка Підгірянкa, унікум! - \$3.-
- *44. **ВЕСЕЛИЙ ВЕЧІР**, сценки, монольоги, куплети! Чудове для всіх! \$1.-
- *45. **ВЕСЕЛИЙ ХАМ**, драма на 3 дії з 1923 років - \$1.-
- *46. **ВИХРЕСТ**, Козич, драма 5 дій, д. добра штука! (У ЧАДУ-КОХАННЯ!) \$2.-
- *47. **ВИФЛЕЄМСЬКА НІЧ**, Луцика, ораторія з нотами-партитурою - \$1.-
- *48. **ВИФЛЕЄМСЬКА ЗОРЯ** -Вільшенко. (укр. вертер дітям! чудове! унік.! \$3.-
- *49. **ВИВОРОЖИЛА**, гарненька комедія на 1 дію Лукика, 6 осіб! \$1.-
- *50. **ВІРА** картина на 1 дію, Балайчук, Ужгород, 1929 р -унікат \$1.-
- *51. **ВІЛ/ВОЛ/**, селянська комедія на 1 дію, Ужгород, 1922 року - \$1.-
- *52. **ВІДПЛАТА** (О. Задума), трагедія 5 дій, Чернівці (С мост. Думка) \$5.-
- *53. **ВІЗНИК ГЕНШЕЛЬ**, Гауптман, драма на 5 дій, Львів, 1899, \$2.-
- *54. **ВІДЬМИ**, комедія на 2 дії, дуже гарненьке! - \$1.-
- *55. **ВУЙКОВА ПОМИЛКА**, комедійка на 1 дію, 5 осіб, цікаве дуже! \$1.-
- *56. **ВІН НЕ ЗАЗДРИСНИЙ** (Йосиф Стадник!), чудова комедія на 1 дію! \$1.-
- *57. **ВОВКУЛАКА**, Ко сович, драма на 4 дії, дуже цінне Тернопіль 36, \$21-
- *57. **ВЛАСНІТЬ**, Персонов, (Рідня), сцени на 3 дії, 1934 року \$2.-

КАТАЛОГ ТЕАТРАЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ ВИДАВНИЦТВА * ГОВЕРЛЯ

- *58. В ГОТЕЛІ, п'єса на одну дію, - \$1.50с
- *59. ВОРОГИ (Горький), Київ, Харків, 1934 р. - \$1.-
- *60. ВОНИ ПОВЕРНУТЬСЯ, шкiц на оду дію, - \$1.50
- *61. В ЧЕРВОНИХ ШУМАХ, Головка, п'єса на 3 дії - \$1.50
- *62. У ЧУЖОМУ ТАБОРІ, п'єса на 5 дії, РУХ, Харків, 1925р - \$1.50
- *63. ВОЄННА ЛЮБОВ/Глум/, комедія на 1 дію, лише 5 осіб!! \$1.-
- *64. В КІГТЯХ РОСПУСТИ/або НАД БЕЗОДНЕЮ ПРОПАСТИ/, драма 5 дії \$1.-
- *65. В РОДИМІЙ КРАЮ, Веретельник, А., драма з дії, - \$2.50
- *66. ВОСКРЕСЕННЯ п'єса на 4 дії, Чубатий, Львів, 1927р, - \$2.-
- *67. ВОВКИ, революційна драма Ромена Р'яна, (Ганна Чикаленко/ \$1.-
- *68. ВОЛОДАР СТРАХ, А. Галля, драма на 4 дії "Перемога", \$2.-
- *69. " ВОНИ"-Гнат Хоткович, драм. етюд, на 1 дію, д. цінне! унікум! \$1.-
- *70. В ТІЙ САМІЙ ХАТІ, Луцник, на 3 дії зі співами і тан. \$1.-
- *71А. ГАЛЯ, драма на 5 дії, унікат, неповна п'єса, подається за .25с
- *71. ГАРНА ГРІШНИЦЯ, або ХТО ЧИМ ВОЮЄ ВІД ТОГС ГИМН, ком. 2 дії \$1.-
- *72. ГАЛКА БУШОВНИЧКА, ком. 3 на 3 дії чудове!!! \$5.-
- *73. П'ЯТІ В КИ, співачка катися на 1 дію зі співами \$1.-
- *74. ГАД ЗВІРИНЕЦЬКИЙ, К. Поліщук, драм. легенда на 4 дії, чудове! \$2.-
- *75. ГЕЙ НА ІВАНА ГЕЙ НА КУПАЛА, оперетка в 1 дії, Федисів \$1.-
- *76. ГАНЖА АНДИБЕР, Іван Зубенко, істор. оперета на 3 дії, унікум! \$4.-
- *77. ГЕРОІ БУДНІВ (Минко), драм. етюд на 3 дії, ДВУ 1929, унікат \$1.-
- *78. ГЛИТАЙСЬКИЙ НІЖ, Гавін, п'єса на 2 дії - цінне! \$1.-
- *79. ГОЛОТА (За Винниченком) інсценізувала Дмитрова, цінне! \$2.-
- *80. ГОРИТЬ ГАЛИЧИНА (про карні експедиції в Галичині, 4 дії \$1.-
- *81. ГОЛОДНИЙ ДОН ЖУАН, комедія на 1 дію та 3 особи прекрасне! \$1.-
- *82. ДАЛА ДІВЧИНА ХУСТИНУ, Луговий, драма 5 дії з визв. змагань \$2.-
- *83. ГОРОБЧИК, чудова комедія на 1 дію, лиш 5 осіб! - \$1.-
- *84. ГРА В СПАРТАКА (Дитяча п'єса), на 4 дії - \$2.-
- *85. ГРАНІТ, драма, Запорозького, на 4 дії, А. Гсбург, 1946, \$1.-
- *86. ГОРДІСТЬ-Чернота, РІЗДВЯНА картина на 1 дію 6 осіб \$1.50
- *87. ГОРЕ БАБІЯМ-Зубенко, мозаїка комедії на 3 дії, зі співами \$1.-
- *88. ГРИЦЬ МАЗНИЦЯ (або ЗАМАНЕНИЙ МУЖ)-Мольєра, чудова комедія 3д, \$2.-
- *89. ГРАФ ФОН ГАБЕ НІКС (або ЯКЕ ІХАЛО ТАКЕ ЧДИБАЛО) чудова ком. 2д \$1.-
- *90. ГРІХИ МОЛОДОСТИ (Еспанська Муха), пресесла комедія 3 дії \$5.-
- *91. ГОЛОВОНОГА ЛЮДИНА -Лесь Олесь, на 3 дії, Харків, 1930 \$2.-
- *92. Г Р І Х, драм. картина на 1 дію-Ф. Дудко, Львів, 1922 \$2.25
- *93. ГЛИТАЙ АБО ПАВУК. Кропивницький, драма 4 дії - \$2.-
- *94А. Г О С Т И Н И СВ. МИКОЛАЯ, Хроновича, шкільна інтер. .25с
- *94. ДАЛА ДІВЧИНА ХУСТИНУ-Луговий, драма 5 дії з визв. змагань \$2.-
- *95. ДАНИЛИШИН І БІЛАС, драма 4 дії, діже цінне! - \$2.4
- *96. ДАНТОН революц. драма Роляна, нарекла Г. Чикаленко унікум! \$2.-
- *97. ДАВНО ЦЕ ДІЯЛОСЬ п'єса на 5 дії, з часів Козаччини, унік! \$3.-
- *98. ДВА СВІТИ драма на 4 дії, (Контрасти) унік. \$1.-
- *99. ДВА ДОМИКИ І ОДНА ФІРТКА комедія в 1 дії, гарне! - \$1.-
- *100. ДВА ВОЇНИ, комедія Луцика, з 1913 року, унікат - \$1.50
- *101. ДВІ ЖЕРТВИ ЗА ВІРНУ ЛЮБОВ, драма 3 дії, діже цікаве! - \$1.-
- *102. ДЕКЛЮМАЦІЇ (МОНОЛОГИ) для сцени, "Русалка" - \$1.-
- *103. ДВАНАЙЦЯТЬ, драма 5 дії, унікум - \$1.-
- *104. ДВІ СИЛИ, Ряппо, (ДУХ ВЛАСНОСТІ), п'єса 4 дії, унікум! \$2.-
- *105. ДЕ ГОРІЛКА БУВАЄ ТАМ ДОБРА НЕМАЄ штука 3 дії, гарне!- \$3.-
- *106. ДЕ ВОДА ЦІЛЮТЬСЯ -ТРЕТІЙ ГУБ НЕ ПХАЙ, комедія 1 дія,!! \$1.-
- *106. ДЕ ВОЛЯ ТАМ ПРАВДА І ДОЛЯ драма з вел. революц. часів 4д \$2.-
- *107. ДЕ БОГА НЕМА-Васьків, п'єса на 1 дію "Русалка, унікум! \$2.-
- *108. ДЕСЯТНИК ЛЮЛЬКА, (БО ВІЙНА ВІЙНОЮ) жарт на 3 дії, чудове!! \$2.-
- *109. ДЖІММІ ГІГГІНГ-Сінклер, вистава на 5 дії, унікум, цінне! \$2.-
- *110. ДВІ ПОРАДИ, комедія на 1 дію -Бафіко, гарненьке! \$1.-
- *111. ДІТИ АГАСФЕДИ (ГИМН НУЖЛИ), трагедія на 5 дії, цінне! \$1.-
- *112. ДНІ НАШОГО ЖИТТЯ, п'єса на 4 дії -Андрєєв-Бабін, цінне! \$1.-
- *113. ДІЛИ НЕБЕСНІ, гротеск на 1 дію, Остапа Вишні, цінне! \$1.-
- *114. ДІВЧИНА З ІРАСЕМИ, на 3 дії, гарненьке-Калинець, \$1.-
- *115. ДІЯ ОДРАДИ тві частини, Гануляка, з 1911 р, унікум! \$1.-
- *116. ДОСИДЖУВАЛА ПОСАГУ або ВЕСІЛЛЯ З ПОПРАВКАМИ) чудова ком. 3д. \$1.-